

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

TŘETÍ SEKCE

VĚC PUNZELT proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 31315/96)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

25. dubna 2000

Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.¹

¹ Jeho opětovná korektura byla provedena v březnu 2004 a překlad výroku byl opraven v červenci 2013.

Ve věci Punzelt proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (třetí sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové J.-P. COSTA, *předseda*,

L. LOUCAIDES,

P. KÜRIS,

paní F. TULKENS,

pánové W. FUHRMANN,

K. JUNGWIERT,

paní H. S. GREVE, *soudci*,

a paní S. DOLLÉ, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 4. května 1999 a 6. dubna 2000,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat výše uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno na základě stížnosti (č. 31315/96) směřující proti České republice, kterou k Evropské komisi pro lidská práva (dále jen „Komise“) podle dřívějšího článku 25 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) podal dne 25. března 1993 německý občan pan Siegfried Punzelt (dále jen „stěžovatel“).

Stěžovatele zastupuje pan C. Pinkerneil, advokát v Mnichově. Vládu České republiky (dále jen „vláda“) zastupuje její zmocněnec pan E. Slavík.

Německá vláda, byvši informována vedoucím kanceláře Soudu o svém právu účastnit se řízení (článek 36 odst. 1 Úmluvy a článek 36 odst. 1 Jednacího řádu Soudu), tohoto práva nevyužila.

Stížnost se týkala vazby stěžovatele a jeho trestního stíhání v České republice.

2. Dne 3. prosince 1997 Komise rozhodla oznámit stížnost žalované vládě a účastníci řízení předložili poté svá stanoviska.

3. Stížnost byla postoupena Soudu dne 1. listopadu 1998, kdy vstoupil v platnost Protokol č. 11 k Úmluvě (článek 5 odst. 2 Protokolu č. 11).

4. Stížnost byla přidělena třetí sekci Soudu (článek 52 odst. 1 Jednacího řádu Soudu). V rámci této sekce byl ustaven senát k posouzení případu (článek 27 odst. 1 Úmluvy) podle článku 26 odst. 1 Jednacího řádu Soudu.

5. Rozhodnutím ze dne 4. května 1999 senát prohlásil stížnost za přijatelnou, co se týče údajného porušení stěžovatelova práva na soud v přiměřené lhůtě nebo propuštění během řízení, zaručeného článkem 5 odst. 3 Úmluvy, a práva na přiměřenou délku soudního řízení, zaručeného článkem 6 odst. 1 Úmluvy. Zbytek stížnosti, týkající se mimo jiné údajné nespravedlivosti soudního řízení a údajného neposkytování adekvátní lékařské péče v průběhu stěžovatelovy vazby, senát prohlásil za nepřijatelný.

Téhož dne senát rozhodl, že není nutné konat veřejné jednání.

6. Následně strany předložily řadu dokumentů buď na žádost předsedy senátu, nebo z vlastní iniciativy.

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

7. Dne 5. září 1991 Zemský soud (*Landgericht*) Mnichov I vydal příkaz k zatčení stěžovatele, který byl v Německu obviněn z podvodu a padělání listin. Příkaz uváděl, že stěžovatel byl již dříve odsouzen za podobné trestné činy, že zkušební doba jeho podmíněného odsouzení dosud neuplynula a že stěžovatel odjel z Německa do Prahy.

8. Dne 10. prosince 1992 české orgány vzaly stěžovatele do vazby pro účely vydání do Německa.

9. Dne 14. dubna 1993, zatímco byl ve vydávací vazbě, české orgány obvinily stěžovatele z podvodu, protože vydal dva nekryté šeky na 891.412 DEM a 682.139 DEM. Dne 23. dubna 1993 Městský soud v Praze (dále jen „Městský soud“) převedl stěžovatele z vydávací vazby do vazby pro účely trestního stíhání. V rozhodnutí bylo uvedeno, že stěžovatel byl již stíhán a odsouzen za podobné trestné činy v minulosti, že je cizím státním příslušníkem, který se vyhýbal trestnímu řízení v Německu, a že mu v České republice hrozí vysoký trest odnětí svobody. Městský soud proto pokládal stěžovatelovu vazbu za nutnou podle § 67 písm. a) a § 68 trestního řádu.

10. Dne 26. dubna 1993 stěžovatel podal stížnost k Vrchnímu soudu (v Praze) proti rozhodnutí o vzetí do vazby. Zejména tvrdil, že soud, který se zabýval jeho případem v Německu, byl ochoten ho propustit na kauci a zastavit trestní stíhání proti němu, a že peníze, které investoval v České republice, jsou zárukou proti jeho útěku. Stěžovatel se odvolával i na své zdravotní problémy.

11. Dne 7. května 1993 Vrchní soud zamítl stížnost stěžovatele s odkazem na důvody uvedené v rozhodnutí soudu prvního stupně. Následně došlo ve stěžovatelově případě k těmto relevantním událostem a k vydání těchto rozhodnutí:

A. Rozhodnutí o prodloužení vazby stěžovatele

12. Dne 21. června 1993 Městský soud prodloužil stěžovatelovu vazbu do 23. srpna 1993. Soud konstatoval, že v jednání nelze pokračovat, protože rakouské úřady dosud neposkytly informace o stěžovatelově účtu v rakouské bance.

13. Na žádost městského prokurátora prodloužil dne 7. srpna 1993 Městský soud stěžovatelovu vazbu do 23. října 1993. Městský soud konstatoval, že rakouské úřady dosud neposkytly vyžádané informace o bankovním účtu stěžovatele, že tyto informace představují stěžejní důkaz a že je také nutno vyslechnout další svědky obhajoby. Městský soud dále konstatoval, že stěžovatel byl ve styku s osobami mimo vězení prostřednictvím radiostanice, kterou měl nezákonně v cele. Soud dospěl k závěru, že další vazba stěžovatele je nezbytná podle § 67 písm. b) trestního řádu pro nebezpečí ovlivňování svědků.

14. Stěžovatel podal proti usnesení stížnost. Namítal, že dosavadní důkazy dokládají jeho nevinu a zdůrazňoval své zdravotní problémy. Stížnost byla zamítnuta Vrchním soudem dne 15. září 1993.

15. Dne 12. dubna 1995 Nejvyšší soud na návrh nejvyššího státního zástupce prodloužil stěžovatelovu vazbu do 23. srpna 1995. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že stěžovatelova vazba je stále nezbytná podle § 67 písm. a) a c) trestního řádu. Poukázal na složitost případu a na nebezpečí, že se stěžovatel bude trestnímu řízení vyhýbat, a vyslovil názor, že jeho propuštění by mohlo zmařit účel trestního řízení.

16. Dne 9. srpna 1995 Nejvyšší soud prodloužil vazbu stěžovatele do 23. února 1996. Konstatoval, že stěžovatel je stíhán pro závažné trestné činy a jeho propuštění by zmařilo trestní stíhání, protože je německým státním občanem, proti němuž bylo vzneseno obvinění také v Německu. Nejvyšší soud pokládal stěžovatelovu vazbu za nezbytnou podle § 67 písm. a) a c) trestního řádu.

17. Dne 12. února 1996 Vrchní soud prodloužil vazbu stěžovatele do 30. června 1996. Nezjistil žádné neodůvodněné průtahy v řízení před Městským soudem a pokládal jeho délku za odůvodněnou zejména složitostí případu, přetížením Městského soudu a řízením o stížnosti pro porušení zákona, kterou mezitím podal z podnětu stěžovatele ministr spravedlnosti (viz § 54 níže).

18. Dne 15. února 1996 podal stěžovatel proti tomuto rozhodnutí Vrchního soudu stížnost. Uvedl, že v Praze bydlí od roku 1990, že má v České republice nemovitý majetek a že jeho manželka je českou státní občankou.

19. Dne 7. března 1996 Nejvyšší soud tuto stížnost zamítl. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že důvody uváděné Vrchním soudem jsou relevantní a dostatečné.

20. Dne 14. května 1996 Vrchní soud prodloužil stěžovatelovu vazbu do 30. září 1996. Konstatoval, že případ byl předán dne 3. května 1996 odvolacímu soudu a že první jednání bylo nařízeno na 31. července 1996, tj. na první volný termín, který měl soud k dispozici. Vrchní soud zastával názor, že další vazba stěžovatele je nezbytná ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu.

21. Dne 27. května a 6. června 1996 podal stěžovatel stížnost proti tomuto rozhodnutí.

22. Dne 19. června 1996 Nejvyšší soud stížnost zamítl s tím, že stěžovatelova vazba je nutná proto, aby se zabránilo tomu, že se stěžovatel bude vyhýbat trestnímu stíhání.

B. Žádosti o propuštění na svobodu podané stěžovatelem

23. Dne 18. června 1993 stěžovatel podal žádost o propuštění na svobodu podle § 72 odst. 2 trestního řádu. Tvrdil, že jeho jednání nebylo trestným činem.

24. Dne 24. června 1993 Městský soud žádost zamítl. Soud konstatoval, že důvody pro stěžovatelovu vazbu uvedené v předchozích rozhodnutích i nadále trvají. Městský soud poukázal na stěžovatelovu osobní situaci a vyslovil názor, že částka 1 milion Kč, kterou stěžovatel nabídl za své propuštění na peněžitou záruku, nepředstavuje dostatečnou záruku pro zajištění stěžovatelovy účasti v řízení před soudem.

25. Dne 4. srpna 1993 Vrchní soud zamítl stěžovatelovu stížnost a vyloučil možnost jeho propuštění na peněžitou záruku v této fázi řízení.

26. Dne 25. října 1993 stěžovatel opět požádal o propuštění na svobodu. Poukazoval zejména na to, že je držen ve vazbě již několik měsíců, že všichni svědci v řízení proti němu již byli vyslechnuti a že trpí cukrovkou. Stěžovatel dále uvedl, že on i jeho rodina mají stálé bydliště v Praze a že nemá v úmyslu vyhýbat se trestnímu řízení. Nabídl složit záruku ve výši 1 milionu Kč.

27. Dne 12. listopadu 1993 Městský soud žádost zamítl. Konstatoval, že za trestný čin, z něhož byl stěžovatel obviněn, mu hrozí trest odnětí svobody od pěti do dvanácti let. Soud připomněl, že stěžovatel již uprchl z Německa, čímž se vyhnul jinému trestnímu řízení. Proto soud pokládal jeho vazbu za nezbytnou ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu.

Městský soud dále připomněl, že v minulosti se stěžovatel údajně podílel na podvodných transakcích v Německu, a dospěl k závěru, že by mohl spáchat další podobné

trestné činy. Proto pokládal stěžovatelovu vazbu za nezbytnou také podle § 67 písm. c) trestního řádu.

Konečně, Městský soud konstatoval, že osoby ve vazbě mají nárok na stejnou zdravotní péči jako jiné osoby a že zdravotní stav stěžovatele jako takový není relevantním důvodem pro jeho propuštění z vazby.

28. Dne 22. listopadu 1993 stěžovatel podal stížnost proti rozhodnutí Městského soudu, kterou doplnil dne 29. listopadu a 21. prosince 1993.

29. Dne 21. prosince 1993 Vrchní soud tuto stížnost zamítl. Konstatoval, že vazba stěžovatele je nezbytná ve smyslu § 67 písm. a) a c) trestního řádu. Stejně jako Městský soud nepokládal ani Vrchní soud částku 1 milion Kč za dostatečnou záruku, že se stěžovatel nebude vyhýbat trestnímu řízení nebo nebude pokračovat v trestné činnosti.

30. Dne 3. ledna 1994 podal stěžovatel další žádost o propuštění z vazby. Dne 14. února 1994 nabídl soudu záruku ve výši 15 milionů Kč. Stěžovatel prohlásil, že on i jeho rodina mají bydliště v Praze, že mu ve vězení není poskytována adekvátní lékařská péče a že jeho obvinění jsou nepodložená.

31. Městský soud zamítl žádost dne 28. února 1994. Znovu připomněl, že stěžovatel uprchl z Německa, kde byl obviněn z podvodného jednání, a že v řízení před Městským soudem byl obviněn z podvodu, když vystavil dva nekryté šeky v celkové výši odpovídající částce 28.400.000 Kč. Soud dále uvedl s odvoláním na zprávu policie, že stěžovatel není formálně přihlášen k pobytu v České republice. Soud dospěl k závěru, že by se stěžovatel mohl vyhýbat trestnímu řízení a pokračovat v trestné činnosti.

Městský soud konečně vyjádřil ochotu propustit ze zdravotních důvodů stěžovatele na záruku, pokud by složil peněžitou záruku ve výši 30 milionů Kč. Soud připomněl, že před svým zatčením stěžovatel hodlal koupit dva obchodní domy za částky 338.856.000 Kč a 236.000.000 Kč a že se zavázal ke splátkám ve výši 150.000.000 Kč.

32. Dne 4. března 1994 stěžovatel podal stížnost, kterou dodatečně zdůvodnil dne 15. března 1994. Tvrdil, že neexistuje nebezpečí, že se bude vyhýbat trestnímu řízení, a že činy, které mu jsou kladeny za vinu, nejsou spojeny s žádnými nepříznivými následky.

33. Dne 15. dubna 1994 Vrchní soud stěžovatelovu stížnost zamítl. Konstatoval, že stanovení výše peněžitě záruky k propuštění z vazby je v pravomoci soudu.

34. Dne 21. října 1994 Městský soud zamítl další stěžovatelovu žádost o propuštění na svobodu. Dne 19. prosince 1994 Vrchní soud toto rozhodnutí potvrdil. Soudy konstatovaly, že stěžovatel je německý státní občan s četnými kontakty v zahraničí, že se v minulosti vyhýbal trestnímu stíhání a že jeho děti žijí v cizině. Soud dále konstatoval, že stěžovatel má stále ještě k dispozici jeden z obchodních domů, který hodlal koupit, ačkoliv důkazy nasvědčují tomu, že mu nepatří. Soudy pokládaly stěžovatelův věk a zdravotní stav za irelevantní pro své rozhodování o jeho žádosti o propuštění na svobodu. Podle názoru soudů byla stěžovatelova další vazba nezbytná ve smyslu § 67 písm. a) a c) trestního řádu.

35. Dne 10. ledna 1995 Městský soud zamítl další stěžovatelovu žádost o propuštění z vazby. Soud konstatoval, že stěžovateli hrozí vysoký trest odnětí svobody a že je cizím občanem, který přesídlil do České republiky, aby se vyhnul trestnímu řízení v Německu, a také stále ještě využívá jeden z obchodních domů v Praze, který podle rozsudku soudu prvního stupně z téhož data (viz § 51 níže) nabyt podvodem.

36. Dne 15. března 1995 Vrchní soud zamítl stěžovatelovu stížnost proti tomuto rozhodnutí. Vrchní soud nepokládal záruku ve výši 10 milionů Kč a písemný slib, že neuprchne, který stěžovatel nabídl, za dostatečné záruky za konkrétních okolností případu.

37. Dne 22. května a 22. srpna 1995 stěžovatel opět požádal o propuštění na svobodu a nabídl záruku ve výši 10 milionů Kč.

38. Žádosti zamítl Obvodní soud pro Prahu 1 dne 2. června a 22. srpna 1995. Dne 28. června a 24. listopadu 1995 Městský soud zamítl stěžovatelovy stížnosti proti těmto rozhodnutím. Soudy pokládaly stěžovatelovu vazbu za nezbytnou ve smyslu § 67 písm. a) a c) trestního řádu. Uvedly také, že v případě propuštění by stěžovatel musel být držen ve vydávací vazbě před vydáním do Německa a že české úřady by musely vrátit stěžovateli jakoukoliv záruku jím složenou.

39. Dne 3. a 7. listopadu 1995 podal stěžovatel další žádost o propuštění z vazby, kterou Městský soud zamítl dne 16. ledna 1996. Dne 2. května 1996 stěžovatel podal stížnost proti tomuto rozhodnutí. Vrchní soud stížnost zamítl dne 14. května 1996 z důvodů podobných důvodům uváděným dříve.

40. Dne 24. června 1996 stěžovatel opět požádal o propuštění na svobodu. Žádost zamítl Vrchní soud dne 17. července 1996.

C. Trestní řízení proti stěžovateli

41. Dne 8. října 1993 byl stěžovatel seznámen s výsledky vyšetřování. Stěžovatel prohlásil, že nemá žádné další návrhy týkající se dokazování a souhlasil s předáním spisu prokurátorovi.

42. Dne 21. října 1993 Městská prokuratura podala u Městského soudu v Praze na stěžovatele žalobu pro trestný čin podvodu. Navrhla, aby Městský soud vyslechl deset svědků a přijal další písemné důkazy jí předložené.

43. Ve svých podáních ze dne 26. října a 22. listopadu 1993 stěžovatel žádal Městský soud, aby provedl další důkazy.

44. Dne 5. listopadu 1993 stěžovatel požádal Městský soud o výslech svůj a dne 15. února 1994 o výslech svědka.

45. Dne 18. listopadu 1993, 15. února a 11. dubna 1994 stěžovatel žádal soud, aby nařídil předložení odborných posudků.

46. Dne 8. a 9. listopadu 1993 a 21. dubna 1994 stěžovatel předložil Městskému soudu další důkazy.

47. Dne 16. února 1994 si stěžovatel stěžoval místopředsedovi Městského soudu na průtahy v řízení.

48. Dne 26. května 1994 Městský soud nařídil hlavní líčení na dny 28. a 29. června 1994. Jednání bylo zahájeno, ale poté odročeno na 22. srpna 1994, protože Městský soud pokládal za nutné vyslechnout další svědky a provést další důkazy. Z podobných důvodů bylo jednání odročeno na 9. září a 21. října 1994.

49. Dne 22. listopadu 1994 stěžovatel namítal podjatost soudců projednávajících jeho případ. Stěžoval si také, že řízení trvá nepřiměřeně dlouho.

50. Dne 23. listopadu 1994 Městský soud odmítl námitku podjatosti. Dne 19. prosince 1994 Vrchní soud zrušil toto rozhodnutí, protože nebylo uvedeno správně příslušné ustanovení zákona, nicméně potvrdil věcnou správnost rozhodnutí.

51. Dne 10. ledna 1995 Městský soud odsoudil stěžovatele pro podvod k trestu odnětí svobody v trvání osmi let a k vyhoštění z České republiky.

52. Dne 17. února 1995 se stěžovatel odvolal.

53. Dne 15. března 1995 Vrchní soud zrušil rozsudek Městského soudu. V odůvodnění uvedl, že Městský soud nezjistil a nevzal v úvahu všechny relevantní skutečnosti pří-

padu, že nesprávně aplikoval zákon a že jeho rozsudek je nejasný. Vrchní soud na závěr uvedl, že je třeba provést další rozsáhlé dokazování, a vrátil případ městskému státnímu zástupci k došetření.

54. Dne 17. července 1995 podal ministr spravedlnosti z podnětu stěžovatele stížnost pro porušení zákona proti rozhodnutí Vrchního soudu.

55. Dne 14. září 1995 Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 15. března 1995 v té části, ve které byla věc vrácena státnímu zástupci. Nejvyšší soud byl téhož názoru jako Vrchní soud, že soud prvního stupně nezjistil všechny relevantní skutečnosti a že jeho rozsudek je nejasný. Shledal však, že Vrchní soud nevymezil dostatečně nedostatky rozsudku soudu prvního stupně. Nejvyšší soud poukázal podrobně na skutkové a právní chyby a další nedostatky v rozsudku Městského soudu a nařídil tomuto soudu, aby doplnil důkazy v souladu s jeho pokyny a ve věci znovu rozhodl.

56. Dne 16. ledna 1996 Městský soud vynesl nový rozsudek, ve kterém opět odsoudil stěžovatele za podvod. S ohledem na věk stěžovatele a jeho zdravotní stav snížil trest odnětí svobody na pět let a nařídil vyhoštění stěžovatele z České republiky.

57. Ve svém rozsudku Městský soud konstatoval, že stěžovatel způsobil škodu 1.573.551 DEM tím, že v průběhu jednání o prodeji dvou obchodních domů v Praze, z nichž jeden skutečně získal a užíval až do 10. ledna 1995, vystavil záruku, kterou prodávající nemohl realizovat v souladu s příslušnými ustanoveními kupní smlouvy.

58. Stěžovatel se odvolal s tím, že se nedopustil žádného trestného činu.

59. Dne 31. července 1996 Vrchní soud potvrdil rozsudek Městského soudu. S ohledem na stěžovatelův věk a zdravotní stav snížil trest odnětí svobody na tři a půl roku s tím, že vazba se od délky trestu odečte.

D. Řízení před Ústavním soudem a ostatní relevantní skutečnosti

60. Dne 11. května 1993 ministr spravedlnosti vyhověl žádosti německých úřadů o vydání stěžovatele do Německa a dále rozhodl odložit vydání až do ukončení trestního řízení se stěžovatelem v České republice.

61. Dne 25. listopadu 1994 podal stěžovatel ústavní stížnost proti rozhodnutí Městského soudu ze dne 21. října 1994, týkajícímu se zamítnutí jeho žádosti o propuštění na svobodu (viz § 34 výše). Ústavní soud stížnost odmítl dne 25. ledna 1995.

62. Dne 1. dubna 1996 podal stěžovatel další ústavní stížnost, ve které napadl rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7. března 1996 v souvislosti s rozhodnutím Vrchního soudu ze dne 12. února 1996, týkajícím se prodloužení jeho vazby (viz § 17 a 19 výše).

63. Dne 15. října 1996 Ústavní soud tuto ústavní stížnost odmítl.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO

64. Až do 31. prosince 1993 měla relevantní ustanovení trestního řádu toto znění:

§ 67

„Obviněný smí být vzat do vazby jen tehdy, jsou-li tu konkrétní skutečnosti, které odůvodňují obavu,

a) že uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, zejména nelze-li jeho totožnost hned zjistit, nemá-li stálé bydliště nebo hrozí-li mu vysoký trest,

b) že bude působit na svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání, nebo

c) že bude pokračovat v trestné činnosti, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil.“

Ustanovení § 68 stanoví, že vzít do vazby lze toliko osobu, které bylo sděleno obvinění. O vazbě rozhoduje soud a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Rozhodnutí o vazbě musí být odůvodněno též skutkovými okolnostmi případu.

Podle § 72 odst. 2 obviněný má právo kdykoliv žádat o propuštění na svobodu. O takové žádosti musí být neodkladně rozhodnuto. Byla-li žádost zamítnuta, může ji obviněný, neuvede-li v ní jiné důvody, opakovat až po uplynutí čtrnácti dnů od právní moci rozhodnutí.

Podle § 73a odst. 1 a 2 má soud právo propustit na peněžitou záruku osoby držené ve vazbě z důvodů uvedených v § 67 písm. a) nebo c) trestního řádu. Výše peněžitě záruky, která se v takovémto případě pohybuje mezi 10.000 a 1.000.000 Kč, se určí s ohledem na majetkové poměry obviněného, povahu spáchaného činu a výši způsobené škody.

65. Po 1. lednu 1994 zůstala relevantní ustanovení trestního řádu v zásadě stejná.

Ustanovení § 67 bylo mírně upraveno pod písm. b) tak, že dovoluje vazbu, kdyby „se obviněný pokoušel působit na svědky nebo spoluobviněné dosud soudem nevyslechnuté nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání.“

Ustanovení § 71 odst. 1 stanoví, že orgány činné v trestním řízení jsou povinny vyřizovat vazební věci přednostně a s největším urychlením.

Ustanovení § 73a odst. 1 a 2 stanoví, že osoby držené ve vazbě podle § 67 písm. a) nebo c) trestního řádu mohou být propuštěny na peněžitou záruku. Minimální částka složená na záruku je 10.000 Kč, skutečnou částku stanoví soud jako dříve, s přihlédnutím k poměrům obviněného a okolnostem případu.

66. Podle § 381 odst. 2 trestního řádu, který byl v platnosti po celou dobu trvání řízení, soud vezme do vazby osobu, s jejímž vydáním do ciziny byl dán souhlas. V takových případech soud není vázán vazebními důvody uvedenými v § 67 trestního řádu.

ZÁVĚREČNÉ NÁVRHY PŘEDLOŽENÉ SOUDU

67. Vláda žádala Soud, aby rozhodl, že skutková podstata případu nezakládá porušení Úmluvy.

68. Stěžovatel žádal Soud, aby konstatoval porušení článku 5 odst. 3 a článku 6 odst. 1 Úmluvy a přiznal mu spravedlivé zadostiučinění podle článku 41 Úmluvy.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 5 ODS. 3 ÚMLUVY

69. Stěžovatel tvrdí, že jeho pobyt ve vazbě byl nepřiměřeně dlouhý a že měl být propuštěn během řízení. Dovolává se přitom článku 5 odst. 3 Úmluvy, jehož relevantní část zní:

„Každý, kdo je zatčen nebo jinak zbaven svobody v souladu s ustanovením odstavce 1 písm. c) tohoto článku... má právo být souzen v přiměřené lhůtě nebo propuštěn během řízení. Propuštění může být podmíněno zárukou, že se dotčená osoba dostaví k přelíčení.“

A. Právo být souzen v přiměřené lhůtě

1. Období, které musí být vzato v úvahu

70. Soud může podle článku 5 odst. 3 Úmluvy zkoumat délku stěžovatelovy vazby od 23. dubna 1993 do 10. ledna 1995, tj. od okamžiku, kdy byl vzat do vazby pro účely trestního řízení, vedeného proti němu v České republice, do vynesení prvního rozsudku Městského soudu. Může také zkoumat stěžovatelovu vazbu od 15. března 1995 do 16. ledna 1996, tj. od okamžiku, kdy Vrchní soud zrušil první rozsudek Městského soudu, až do vynesení jeho druhého rozsudku (viz rozsudek ve věci *B. proti Rakousku* ze dne 28. března 1990, série A, č. 175, str. 15-16, § 39). Podle toho vazba, která má být posouzena, trvala dva roky, šest měsíců a osmnáct dní.

2. Přiměřenost délky vazby

71. Stěžovatel namítal, že vnitrostátní soudy nezískaly dodatečně důkazy, které by zakládaly důvodné podezření, že spáchal trestný čin. Podle jeho názoru vnitrostátní orgány nevěnovaly projednávání jeho případu řádnou péči.

72. Vláda tvrdila, že důvody, o něž se opírala příslušná rozhodnutí, byly dostatečné a že vazba nepřekročila maximální délku přípustnou podle českých zákonů. Vláda je toho názoru, že právo stěžovatele na soudní řízení v přiměřené lhůtě nebo propuštění během řízení, zaručené článkem 5 odst. 3 Úmluvy, bylo respektováno.

73. To, zda je přiměřené, aby obviněný zůstal ve vazbě, musí být v každé věci posuzováno podle její konkrétní povahy. Pokračování vazby může být v daném případě ospravedlněno pouze tehdy, jestliže zjevně existuje opravdový veřejný zájem, který – nehledě na presumpci nevinu – převáží nad právem na osobní svobodu.

Na prvním místě přísluší vnitrostátním soudním orgánům, aby posoudily okolnosti pro a proti existenci takového imperativního zájmu a aby je vyložily ve svých rozhodnutích týkajících se žádostí o propuštění. V podstatě na základě důvodů uvedených v těchto rozhodnutích a rovněž na základě skutečností uvedených stěžovatelem v jeho stížnostech je Soud povolán rozhodnout, zda došlo nebo nedošlo k porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy.

Trvání důvodného podezření, že zatčená osoba spáchala trestný čin, je nezbytnou podmínkou zákonnosti prodlužované vazby, ale po uplynutí určité doby již nepostačuje. Soud musí potom stanovit, zda další důvody uváděné soudními orgány nadále opravňují zbavení svobody. Tam, kde tyto důvody jsou „relevantní“ a „dostatečné“, musí Soud také zjistit, zda příslušné vnitrostátní orgány vedly řízení se „zvláštní péčí“ (viz mimo jiné rozsudek ve věci *Assenov proti Bulharsku* ze dne 28. října 1998, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII, str. 3300, § 154, a rozsudek ve věci *W. proti Švýcarsku* ze dne 26. ledna 1993, série A, č. 251-A, str. 15, § 30).

74. Soud konstatuje, že obvinění vznesená proti stěžovateli vycházela ze skutečnosti, že stěžovatel vystavil dva šeky znějící na 891.412 DEM a 682.139 DEM jako záruku při jednání o prodeji dvou obchodních domů a že prodávající nebyl s to šeky inkasovat, protože byly nekryté. Za těchto okolností se Soud domnívá, že bylo důvodné podezření, že stěžovatel spáchal trestný čin.

75. Při zdůvodňování oprávněnosti prodlužování vazby se vnitrostátní soudy opíraly ve svých rozhodnutích o závažnost obvinění, o nebezpečí, že bude ztíženo dosažení účelu trestního stíhání, kdyby byl stěžovatel propuštěn, a to vzhledem k jeho pravděpodobnému vydání do Německa v souvislosti s jeho dalším trestním stíháním, a o nebezpečí, že se stěžovatel bude vyhybat trestnímu řízení a bude pokračovat v trestné činnosti.

76. Co se týče rizika, že se stěžovatel bude vyhýbat trestnímu řízení, vnitrostátní soudy uváděly zejména, že stěžovatel již dříve uprchl, aby se vyhnul trestnímu řízení v Německu, že má četné obchodní kontakty v zahraničí a že mu hrozí poměrně vysoký trest odnětí svobody. Podle názoru Soudu toto zdůvodnění je „dostatečné“ a „relevantní“ a převažuje nad argumenty uváděné stěžovatelem.

77. Když Soud dospěl k tomuto závěru, nepokládá za nutné zkoumat ostatní důvody pro stěžovatelovu vazbu, o něž se opíraly vnitrostátní soudy.

78. Co se týče vedení řízení vnitrostátními soudy, Soud zejména konstatuje, že uběhlo více než osm měsíců mezi podáním obžaloby a prvním jednáním před Městským soudem dne 28. června 1994. Tato doba jako taková se nejeví jako nadměrná, protože během ní se Městský soud musel zabývat několika stěžovatelovými požadavky na další dokazování, přestože na konci vyšetřování stěžovatel výslovně prohlásil, že nemá žádné další návrhy v tomto ohledu.

79. Městský soud však následně třikrát odročil další jednání, aby umožnil další dokazování, v důsledku čehož vynesl svůj první rozsudek až po dalších šesti měsících.

80. Vrchní soud zrušil rozsudek ze dne 10. ledna 1995 s odůvodněním, že Městský soud nezjistil a nevzal v úvahu všechny relevantní skutečnosti případu, nesprávně aplikoval zákon a že jeho rozsudek je nejasný. Přes zásah Nejvyššího soudu k urychlení řízení Městský soud vynesl svůj druhý rozsudek až dne 16. ledna 1996, tj. deset měsíců po zrušení svého prvního rozsudku.

81. Za těchto okolností Soud konstatuje, že vedení řízení nebyla věnována „zvláštní péče“.

82. Tím došlo k porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy v důsledku nepřiměřené délky stěžovatelovy vazby.

B. Odmítnutí propuštění stěžovatele z vazby na peněžitou záruku

83. Stěžovatel tvrdil, že odmítnutím propustit ho na peněžitou záruku české soudy porušily jeho práva zaručená článkem 5 odst. 3 Úmluvy.

84. Vláda reagovala, že odmítnutí peněžitě záruky nabídnuté stěžovatelem bylo slučitelné s požadavky článku 5 odst. 3 Úmluvy.

85. Soud konstatuje, že během relevantního období české soudy odmítly stěžovatelovu nabídku složit peněžitou záruku až do 15 milionů Kč, protože to nepokládaly za dostatečnou záruku, že se dostaví k řízení před soudem. V jednom případě Městský soud projevil ochotu stěžovatele vzhledem k jeho zdravotnímu stavu propustit po složení částky 30 milionů Kč. Ve svém rozhodnutí Městský soud uvedl, že stěžovatel vydal dva nekryté šeky v celkové částce rovnající se 28.400.000 Kč, že před svým zatčením hodlal koupit dva obchodní domy za 338.856.000 Kč a 236.000.000 Kč a že se zavázal k jejich zaplacení ve splátkách po 150.000.000 Kč.

86. Po přezkoumání okolností případu se Soud domnívá, že ani opakované odmítání propustit stěžovatele na peněžitou záruku, ani případné stanovení záruky ve výši 30 milionů Kč s ohledem na rozsah stěžovatelových finančních transakcí neporušilo stěžovatelova práva podle článku 5 odst. 3 Úmluvy (na rozdíl od rozsudku ve věci *Neumeister proti Rakousku* ze dne 27. června 1968, série A, č. 8, str. 40, § 14).

87. Soud dále konstatuje, že i kdyby byl stěžovatel propuštěn na peněžitou záruku, musel by být v každém případě znovu zadržen a vzat do vazby až do doby jeho vydání do

Německa, že jakákoliv částka složená jako záruka by mu musela být vrácena a že by nemohl být vydán, dokud neskončilo trestní řízení před českými soudy (viz § 38, 60 a 66 výše).

88. Na základě výše uvedeného Soud konstatuje, že v důsledku odmítnutí propustit stěžovatele na peněžitou záruku nedošlo k porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

89. Stěžovatel dále tvrdil, že trestní řízení proti němu trvalo neúměrně dlouho. Dovolává se článku 6 odst. 1 Úmluvy, jehož relevantní část zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla... v přiměřené lhůtě projednána soudem...který rozhodne o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.“

A. Období, které musí být vzato v úvahu

90. Trestní řízení proti stěžovateli bylo zahájeno dne 14. dubna 1993, kdy byl obviněn z podvodu, a skončilo dne 31. července 1996, kdy Vrchní soud vydal konečné rozhodnutí. Podle toho trvalo období, které je třeba vzít v úvahu, tři roky, tři měsíce a sedmáct dní.

B. Přiměřenost délky řízení

91. Přiměřenost délky řízení je třeba posuzovat podle specifických okolností každého případu s ohledem na kritéria vyplývající z judikatury Soudu, zejména složitost případu, stěžovatelovo chování a chování příslušných státních orgánů (viz rozsudek ve věci *Pélissier a Sassi proti Francii* ze dne 25. března 1999, který bude publikován v úřední sbírce soudních rozhodnutí,² § 67).

1. Názory stran předložené Soudu

92. Stěžovatel tvrdil, že jeho případ nebyl složitý a že v něm docházelo k neodůvodněným průtahům, zejména v řízení před Městským soudem.

93. Vláda namítala, že případ byl složitý, že stěžovatel přispíval k délce řízení v prvním stupni výkonem svých práv a že ze strany českých orgánů nedošlo k žádným neodůvodněným průtahům.

2. Hodnocení Soudu

94. Podle názoru Soudu případ nebyl obzvláště složitý.

95. Co se týče chování stěžovatele, přispěl k délce řízení mezi jiným tím, že vznášel četné návrhy na další dokazování mezi vznesením obžaloby a prvním hlavním líčením před Městským soudem, přestože na konci vyšetřování výslovně prohlásil, že nemá žádné další návrhy v tomto ohledu. Dále, mezi 23. listopadem a 19. prosincem 1994 se soudy dvou stupňů musely zabývat stěžovatelovou žádostí o vyloučení soudců Městského soudu.

96. Ohledně chování vnitrostátních orgánů Soud nenalezl žádné podstatné období nečinnosti, za které by státní orgány odpovídaly. Během posuzovaného období byl případ dvakrát zkoumán soudy dvou stupňů. Jednání se konala v přiměřených intervalech a byla odročována pouze tehdy, když bylo nezbytné provést další dokazování.

² Pozn. překl.: Jedná se Reports of Judgments and Decisions č. 1999-II.

97. Soud konstatoval, že dne 15. března 1995 Vrchní soud zrušil rozsudek Městského soudu ze dne 10. ledna 1995, protože byl nejasný. To bylo částečně napraveno rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 14. září 1995, které vedlo k urychlení řízení.

98. Soud opakuje, že požadavek „přiměřené lhůty“ stanovený článkem 6 odst. 1 je třeba rozlišovat od téhož požadavku stanoveného článkem 5 odst. 3 (viz rozsudek ve věci *Stögmüller proti Rakousku* ze dne 10. listopadu 1969, série A, č. 9, str. 40, § 5). S ohledem na okolnosti případu jako celku Soud konstatuje, že řízení netrvalo nepřiměřeně dlouhou dobu.

99. Nedošlo tedy k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

III. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

100. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přiznává v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Hmotná újma

101. Stěžovatel žádal částku 939.000 DEM jako náhradu ušlého zisku. Dále žádal částku 78.513.162,39 Kč jako náhradu za to, že obchodní dům, který byl v relevantní době jeho vlastnictvím, se dostal v důsledku jeho pobytu ve vazbě do konkursu.

102. Vláda pokládala tyto nároky za neodůvodněné.

103. Soud konstatuje, že délka stěžovatelovy vazby byla započítána do trestu, který mu byl uložen. Za těchto okolností, a i kdyby existovala příčinná souvislost mezi zjištěným porušením článku 5 odst. 3 Úmluvy a částkami požadovanými stěžovatelem, musí být žádost na náhradu materiální škody zamítnuta (viz rozsudek ve věci *Muller proti Francii* ze dne 17. března 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-II, str. 391, § 54).

B. Morální újma

104. Stěžovatel tvrdil, že se jeho zdravotní stav zhoršil v důsledku podmínek jeho vazby, a žádal náhradu ve výši 500.000 DEM.

105. Vláda tvrdila, že stěžovateli byla během jeho vazby poskytována adekvátní zdravotní péče a že pokládá jeho požadavek za přemrštěný.

106. Soud se domnívá, že stěžovatel utrpěl nemateriální újmu, která není plně kompenzována zjištěním porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy. Na spravedlivém základě Soud přiznává stěžovateli částku 10.000 DEM.

C. Náklady řízení

107. Stěžovatel žádal částky 2.622.758,40 Kč a 32.750 DEM jako náhradu nákladů a výloh během řízení před vnitrostátními soudy a později před orgány Úmluvy.

108. Vláda namítala, že požadavky stěžovatele jsou nadměrné a že zahrnují i náklady nesouvisející s trestním řízením a vazbou.

109. Soud připomíná, že k tomu, aby náklady mohly být zahrnuty do částky přiznané podle článku 41 Úmluvy, musí být prokázáno, že byly skutečně a nutně vynaloženy a že jsou

co do výše přiměřené (viz mimo jiné rozsudek ve věci *Nikolova proti Bulharsku* ze dne 25. března 1999, který bude publikován v úřední sbírce rozhodnutí Soudu,³ § 79).

110. V tomto případě značná část nárokových nákladů právních zástupců se týkala stěžovatelovy obhajoby proti obvinění z trestních činů ve vnitrostátních soudních řízeních a jeho stížnosti na údajnou nespravedlivost řízení, kterou Soud prohlásil za nepřijatelnou. Tyto honoráře nepředstavují náklady nezbytně vynaložené na pokus o nápravu porušení Úmluvy, které Soud zjistil podle článku 5 odst. 3 Úmluvy. S ohledem na relevantní okolnosti Soud na spravedlivém základě přiznává stěžovateli částku 10.000 DEM.

D. Úroky z prodlení

111. Podle informací, které má Soud k dispozici, je zákonná úroková míra platná v České republice v době přijetí tohoto rozsudku 10 % ročně.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy v důsledku délky trvání stěžovatelovy vazby;
2. *rozhoduje*, že nedošlo k porušení článku 5 odst. 3 Úmluvy v důsledku odmítnutí propustit stěžovatele na záruku;
3. *rozhoduje*, že nedošlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
4. *rozhoduje*, že
 - a) žalovaný stát musí zaplatit do tří měsíců od data, kdy rozsudek nabude právní moci, následující částky:
 - (i) 10.000 (deset tisíc) DEM za morální újmu,
 - (ii) 10.000 (deset tisíc) DEM za náklady řízení;
 - b) po uplynutí uvedené tříměsíční lhůty až do zaplacení budou tyto částky navyšovány o jednoduchý úrok z prodlení ve výši 10 % ročně;
5. *zamítá* ostatní požadavky stěžovatele na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a písemně sděleno dne 25. dubna 2000 v souladu se článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. DOLLÉ
tajemnice

J.-P. COSTA
předseda

³ Pozn. překl.: Jde o Reports of Judgments and Decisions č. 1999-II.